

L'expertesa de les vivències:

¿Per què és imprescindible comptar amb les visions i interessos de la infància i adolescència en la construcció de les ciutats?

Reflexions a partir de 2 experiències de participació infantil a Barcelona

26 novembre 2018

- 1** | **¿Per què és imprescindible comptar amb la visió i expertesa dels infants i adolescents en la definició de les ciutats?**
- 2** | **Com accedim al seu coneixement expert?**
- 3** | **Què hem après?**
- 4** | **Ressituar els infants i adolescents en la coproducció de la ciutat: 5 escenaris d'oportunitat**

**¿Per què és
imprescindible comptar
amb la visió i expertesa
dels infants i adolescents
en la construcció de les
ciutats?**

1

Perquè respon a l'exercici dels seus drets

- LA CONVENCIÓ DELS DRETS DE L'INFANT, ratificada per Espanya l'any 1989, obliga les administracions públiques a un desplegament progressiu dels drets de l'Infant

Jo penso que...

Dret al micro

a estar informats, a expressar lliurement les nostres opinions i que les escollin i tinguin en compte quan es decideixin temes que ens toquen de prop.

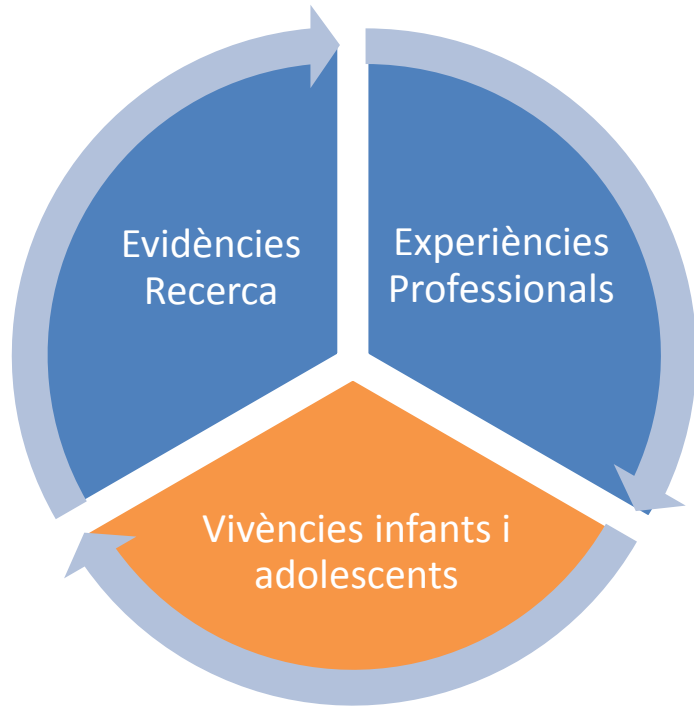

Dret al treball

Dret al descans

a ser una peça clau de la societat, a ser ciutadans de ple dret i que tothom actui pensant en el nostre interès.

2 ... perquè sense el seu coneixement no podem construir una ciutat que respongui a les seves necessitats

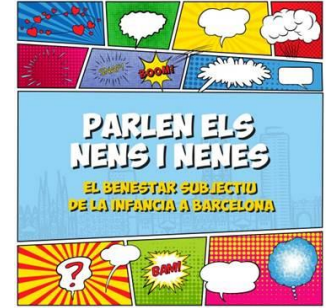
☞ *Què en sabem dels infants?*

☞ *Què necessitem saber dels infants, dit pels propis infants?*

☞ *Per què no els incloem des del principi en el disseny de les solucions i no només en el que opinen de les solucions que hem dissenyat els adults?*

3 ... perquè són informants vàlids

→ Els infants entenen el que se'ls pregunta: a l'Enquesta Benestar Subjectiu de la Infància a la ciutat (2017) els patrons de resposta dels qüestionaris són coherents (99%); resultats també coherents amb resta de països a on s'ha passat la mateixa enquesta.

... I perquè volen ser preguntats

→ Un **84%** han respost "sí" a la pregunta sobre si el qüestionari els preguntava coses importants per ells/es

"Ha estat una experiència curiosa perquè no passa cada dia que t'enquestin ni tampoc que persones que estan fent un projecte important et preguntin coses sobre tu: m'ha fet sentir important"

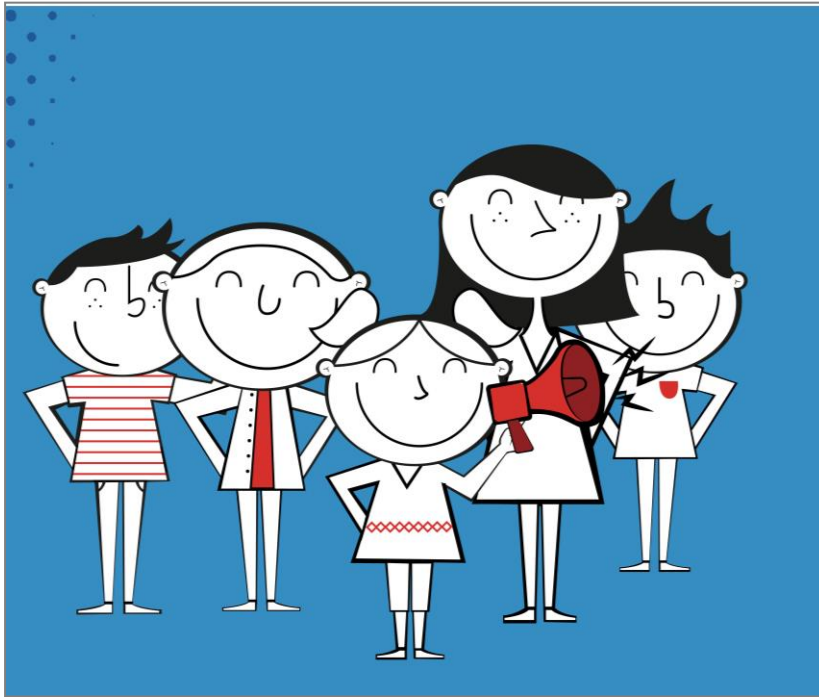
"M'ha agradat que em preguntin aquesta sèrie de preguntes perquè la veritat no hi havia pensat gaire i ara que hi penso hi ha coses que em semblen injustes"

"M'han agradat molt totes les preguntes perquè ens ajuden a expressar els nostres sentiments"

4

... perquè la seva participació suposa avançar cap a una democràcia més inclusiva i plural

Barcelona té encara molt camí a fer per articular una política pública que visibilitzi la infància i l'adolescència i afavoreixi el seu paper com a ciutadans actius.

La [Carta de Ciutadania de Barcelona](#) (2010) reconeix que *“tenen el dret a participar en l'elaboració del projecte de ciutat”*

2

Com accedim al seu coneixement expert?

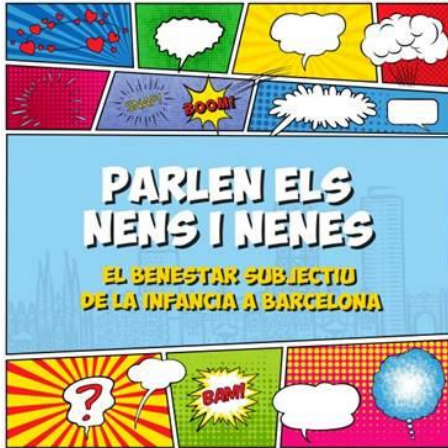
Reflexions a partir de 2 experiències de participació infantil a la ciutat

→ Parlen els nens i nenes

→ Barcelona, ciutat jugable

Parlen els nens i nenes: el benestar subjectiu de la infància a Barcelona

“Parlen els nens i nenes de Barcelona” és un programa de **coneixement** sobre el benestar dels infants a la ciutat des del seu **punt de vista** i amb el seu **protagonisme**.

3 fases x 3 objectius

FASE 1 (curs 2016-2017)

Objectiu: CONÈIXER EL BENESTAR DELS INFANTS

ENQUESTA a 4.000 nens i nens de 10 a 12 anys

FASE 2 (curs 2017-2018)

Objectiu: INTERPRETAR i PROPOSAR MILLORES

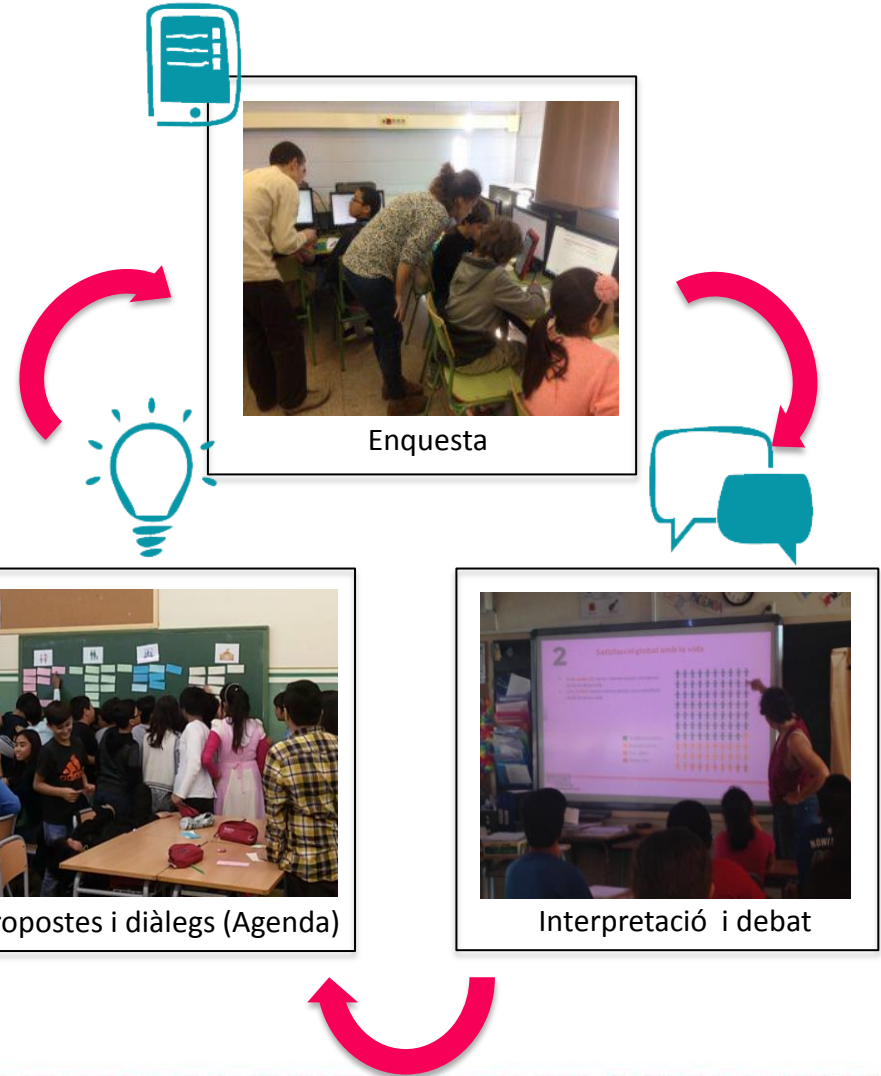
87 TALLERS participatius per interpretar els resultats i fer propostes de millora

FASE 3 (2 cursos 2018-2020)

Objectiu: PRESENTAR L' AGENDA i OBRIR DIÀLEGS

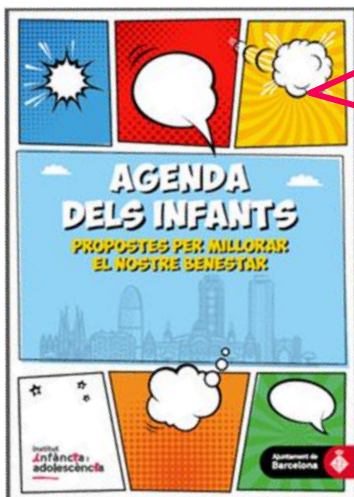
AGENDA amb 11 demandes, 115 propostes de millora i 5 sessions de diàleg amb plataformes de participació i representants de la ciutat

Claus del programa “Parlen els nens i nenes”

- Partim del reconeixement de les perspectives i capacitats pròpies dels infants com a:
 1. **INFORMANTS CLAU** (enquesta)
 2. **INVESTIGADORS** (co-interpretació dels resultats)
 3. **CIUTADANS PROTAGONISTES** (construcció de l'agenda de propostes i diàlegs amb els adults)

Parlen els nens i nenes no és un programa per promoure l'educació en la participació com a futurs ciutadans.

Reconeix als infants com a ciutadans protagonistes i promou la seva participació activa

Ciutadans protagonistes: obrir diàlegs al voltant de la seva Agenda

<https://beteve.cat/societat/infants-ada-colau-115-propostes>

Què respon l'Ajuntament davant la interpel·lació dels infants?

L'alcaldeessa dóna resposta a les demandes dels nens i nenes per millorar el seu benestar

Per acabar la jornada, una quinzena de nois i noies del Grup Altaveu ha presentat l'**Agenda dels Infants**, que recull les 11 demandes i 115 propostes per millorar el benestar dels infants de Barcelona. Seguidament, tal com s'hi va comprometre el passat mes de juny durant la presentació de l'Agenda a l'Escola Cervantes de Barcelona, l'alcaldeessa Ada Colau **ha donat resposta a les seves demandes**.

<https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2018/11/19/lalcaldeessa-respon-a-les-demandes-dels-nens-i-nenes-per-millorar-els-seu-benestar/>

Barcelona, ciutat jugable

En el marc de l'estratègia [*Barcelona dona molt de joc*](#), acompanyem i assessorem amb treballs tècnics i de generació de coneixement l'Ajuntament de Barcelona per a impulsar i desenvolupar una estratègia que afavoreixi el dret al joc d'infants i adolescents a l'espai públic.

El dret al joc, és l'únic dret específicament de la infància i l'adolescència

El dret al joc (article 31 de la CDI), és l'únic **dret específic de la infància i l'adolescència**.

Garantir el joc a l'espai públic és **democratitzar la ciutat**, és reservar-los un espai important a la ciutat que els acull i els vol al carrer. És convidar als infants a **participar de la ciutat de forma quotidiana**, des de la seva manera d'estar al món: **jugant**.

Jugar = > ocupar l'espai públic, enriquir la vida social i comunitària en ciutats més segures.

Co-creació amb infants de 2 en espais lúdics

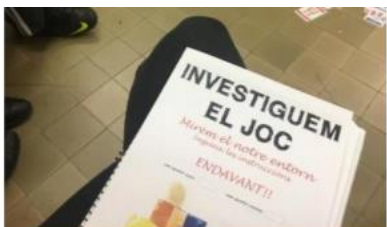

1a Sessió REFLEXIÓ:
Reflexionen i identifiquen a què els agrada jugar.
S'inspiren amb imatges de parcs d'arreu del món.

2a Sessió OBSERVACIÓ I ANÀLISI:
Sortida al parc per observar i valorar-lo com a espai de joc .

3a Sessió PROPOSTES:
Presentació de les conclusions de la sessió 1 i 2
Elaboració de propostes.
Collage creatiu.

Sessió de retorn Presentació als infant de l'avantprojecte
I compromís de coresponsabilitat

Resultats

Respostes iguals que fa 20 anys (consulta 2001) : perquè **el joc es una necessitat vital, intrínseca a la infància: jugar, córrer, saltar, sentir vertigen agafar velocitat, fer equilibris, posar a prova les habilitats, és el que volen/necessiten els infants ([post](#))**

... Perquè cal seguir preguntant?

- Preguntem de forma **contextualitzada** (en aquell parc que coneixes i a on vius) = propostes significatives i aterrades a l'entorn i a les experiències dels infants
- Reforcem sentiment de **pertinença al barri, els co-responsabilitzem** del bon ús de les àrees de joc i a ser membres actius de la vida comunitària
- Transformem l'espai urbà en un espai més **adequat a les necessitats** de la seva vida quotidiana (espai de joc i espai de trobada: àrees de joc)
- Cal que la consulta sigui **periòdica i sistemàtica**, en el marc d'una **estratègia de ciutat**
- Calen **espais de participació real**, diferents dels espais d' educació per la participació

Resultats

betevé

1:35

Xènia Escútia alumna Escola Pegaso

directes

<https://beteve.cat/societat/arees-joc-infantil-parc-pegaso-parc-nou-barris-proces-participatiu/>

3

Què hem après?

→ Parlen els nens i nenes

→ Barcelona, ciutat jugable

1

No podem accedir al coneixement dels interessos i necessitats dels infants i adolescents de manera senzilla

**1. MÈTODE i
ESTRATÈGIA**

2

La participació dels infants i adolescents no és automàtica
(Esculls: desinterès, boicot, complaença)

2. ESCULLS

3

Per aconseguir una participació genuïna dels infants i adolescents, cal que la proposta de participació accomplixi, com a mínim, 3 requisits:

- ✓ **Transparència + utilitat**
- ✓ **Espais de participació segurs, de respecte mutu i confiança**
- ✓ **Adults decidits a canviar la mirada i a escoltar**

3. REQUISITS

4

La participació dels infants i adolescents necessita un espai de cooperació infants-adults

**4. CORESPONSA
BILITAT**

...Més enllà del dret a participar

“No ens agrada constatar que els adults ens escolten perquè tenim un dret i, per tant, estan obligats a fer-ho. Aquest és un esquema adult. Nosaltres volem que es adults ens escoltin perquè ens necessiten, perquè senten que sense el nostre consell o experiència no és possible prendre decisions encertades sobre allò que ens afecta”.

PRO'S de The Change Factory

4

Ressituar els infants i adolescents en la coproducció de la ciutat: 5 escenaris d'oportunitat

Apostar per una política transversal i sistemàtica per ressituar els ciutadans 0-17 en la coproducció de ciutat

- ✓ Hi ha múltiples experiències rellevants impulsades tant pel teixit social i comunitari d'abast limitat en el temps i territori.
- ✓ Hi ha programes municipals amb llarga trajectòria, però dispersos en l'organigrama (Audiència Pública de nois i noies, el Pregó dels Infants)
- ✓ No hi ha una política proactiva concreta amb mirada àmplia que, de manera **sistemàtica i transversal**, reconegui i articuli necessitats i interessos específics de la infància i l'adolescència com a col·lectiu poc visibilitzat en la coproducció de la ciutat (**estratègia de ciutat**)
- ✓ Aposta democràtica pendent i canvi de paradigma.

5 escenaris d'oportunitat

1

Ampliar territorialment i optimitzar els actuals programes municipals prèviament avaluats per millorar-ne els seu abast i impactes.

2

Crear un òrgan, espai o canal estable de participació política ciutadana: arrelada, millores concretes, significativa, amb retorn i corresponsabilitat.

3

Incorporar infants i adolescents en tota la participació ciutadana, de manera diferenciada per garantir que siguin degudament tinguts en compte.

5 escenaris d'oportunitat

4

Afavorir un espai públic inclusiu que tingui en compte les seves necessitats específiques per créixer a la ciutat.

5

Repensar la participació de nenes i adolescents en tots els espais de quotidianitat, començant pels serveis i equipaments i també les pròpies entitats: **mecanismes d'escolta activa, informació adaptada i espais adequats**

+ Info

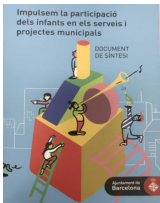
→ Oportunitats per a la co-producció de la ciutat amb i des de la infància i l'adolescència + presentació

→ Parlen els nens i nenes (projecte) + presentació
+ post: The Change Factory: conèixer l'experiència dels infants és una peça imprescindible per millorar les seves vides

→ Barcelona, ciutat jugable (projecte) + presentació procés co-creació
+ post: Dissenyar espais per jugar a la ciutat: els qui en saben més hi participen?

→ Guia Ajuntament de BCN: Impulsem la participació dels infants en els serveis i projectes municipals

→ Guía Ayuntamiento de Madrid: Guía para promover la participación infantil y adolescente en la ciudad de Madrid

Gràcies!

institut
infància i
adolescència

© Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona

Institut Infància i Adolescència de Barcelona

www.institutinfancia.cat

[@InstInfancia](https://twitter.com/InstInfancia)

[!\[\]\(0aff635c4179ba9e710b00f4b01d3b20_img.jpg\) butlletí sobre infància i política local](#)

OIDP

**18ª CONFERENCIA
BARCELONA 2018**